

burno in nevarno vožnjo. Skraja je šlo vse primeroma dobro; motor si je rezal med tulenjem ter stokanjem pot skozi burjo. Ščasom pa so se vetrovi ojačili, začeli so stresati letalo, da je delalo vse mogoče skoke, se je ustavljalo burji kakor mlad konj, pa zopet padlo par metrov niže. Parkrat sta se nama zadržila jermena, s katerima sva bila privezana, prav tesno okrog telesa in to radi premočnega in preneglega guganja in skakanja aeroplana.

In naenkrat se je zgodilo Rowlandu nekaj, kar bi bilo prineslo vsakemu drugemu — smrt! Aparat je hušnil, ko bi trenil, kvišku, moj sopotnik je kriknil in mi oznanil, da se je moralo odigrati za mojim hrbtom nekaj res hudega. Si lahko predstavljate, kako mi je bilo, ko sem se previdno ozrl in zagledal sedež za menoj — prazen! Vzrok, da Rowland ni bilo nikjer, je bil očividni. Jermen se je vsled prehudega sunka odtrgal od sedeža in Rowland je pognalo iz letala. S trepetom sem mislil na usodo sopotnika, in si živo predstavil, kako mora zgle dati njegovo truplo, ki je priletelo na zemljo iz višine 2000 m. Kljub bučanju vetra pa sem le čul od zadnje strani aparata klic iz človeškega grla. Pogledal sem nazaj tako, da sem pregledal celo letalo in videl Rowlanda, kako se je držal z vsemi močmi repa aparata in se boril obupno s silo vetra. Popolnoma izključeno je bilo, da bi mu bil priskočil na pomoč med vožnjo in najbližje letališče je še bilo oddaljeno dobre četrt ure vožnje. Ali bo vsega pomilovanja vredni Rowland zdržal tako dolgo? Med tem, ko sem priganjal motor k skrajni naglici, sem se vsako minuto ogledal, če se še drži potnik repa. Ščasom so izstopile revežu vsled skrajnega napora oči iz jamic, obraz mu je postal temnordeč — vsak čas je moral podleči.

Najbolj strašnih 20 minut je slednjič le minulo. Kolikor mogoče na lažno sem pristal, uslužbenci so rešili Rowlanda iz sigurne smrtne nevarnosti. Kljub utrujenosti nam je še popisal občutke in doživljaje strahote. Ko ga je pognal sunek po raztrganju jermena iz sedeža, je nekako prirojeno zagrabil z rokami za nekaj, za kar bi se bil oprijel. Stroj, ki se ga je vsled skakanja otresel, mu je postal istočasno tudi rešitelj. S tem, da se je pognal prvi del aeroplana kvišku, se je ponizal zadnji del letala in Rowland je pristal v polukrogu na repu. Kako hladnokrven je bil ta mož, izkazuje dejstvo, da se je odločil pol ure za tem za nadaljevanje vožnje v istem letalu. — Dobrih šest mesecev za tem je umrl neustrašni Rowland v Njujorku na posledicah notrajnih poškodb, katere je dobil, ko je spodrsnil na sadni lupini. Čudni so udarci usode!

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtno 9 Din.

SADJARJI Brez denarja vam je mogoče, nabaviti si samodelne sadne škropilnice. — Prevzameš v zamenjavo jabolka. Pojasnila pri J. Videmšek, Maribor, Koroševa 36. 914

Vinogradnikom!

»Vinarsko društvo« v Mariboru sporoča vinogradnikom naslednje važne nasvete:

1. Prodajajmo namizno grozdje za zabanje v kar največjem obsegu. To je mogoče posebno v bližini mest in trgov.

2. S trgatvijo čakajmo do skrajne možnosti, da grozdje popolnoma dozori in da bo kvaliteta vinskega pridelka čim boljša.

3. Ako je morda vsled slabega vremena močno nastopila gniloba, podbirajmo gnilo in odpadlo grozdje.

4. Vinski mošt po preteku 24 ur razsluzimo, to je pretočimo, da čistejše pokipi in ostane zdrav.

5. Trgajmo in prešajmo po možnosti vsako vrsto za se, kajti za sortna vina dosežemo vedno boljše cene.

6. Vsem vinogradnikom brez izjeme, ki so primorani vinski mošt od preše prodajati, svetujemo, da ga in to najslabšo kvalitete ne dajo ceneje od 4 D liter iz mešanih vrst, za sortirano blago in boljše kvaliteto pa naj zahtevajo primerno večjo ceno. Na nižjih cenah nima nikdo interesa, najmanj pa vinogradniki sami.

*

Če prodajaš vino lastnega pridelka.

Banska uprava v Ljubljani je dne 16. septembra 1932 izdala vsem sreskim načelstvom okrožnice glede prodaje vina po 5 in 10 litrov. Sreska načelstva so to okrožnico poslala vsem županstvom, orožniškim postajam in oddelkom finančne kontrole. Po tej okrožnici je za prodajo vina v smislu trošarinskega zakona po 5 in 10 litrov vina lastnega pridelka potrebno dovoljenje sreskega načelstva v smislu § 437 obrtnega zakona. Tako dovoljenje mora sresko načelstvo takoj izdati. Prošnjo je kolkovati s 5 Din, priložiti je tudi treba kolek za 20 Din s potrdilom občine, da ima prosilec svoj vinograd in vino lastnega pridelka. Trošarinske ali točilne takse ni treba plačati.

Sadna razstava bo letos v Mariboru dne 5., 6. in 7. oktobra v večjem obsegu v verandi Unionske pivovarne.

Nad 400 vagonov jabolk so že letos izvozili iz postaje Pesnica, kjer je letos središče vse sadne trgovine v Sloveniji. Zadnje dni je cena jabolkom malo poskočila, ker se oglašajo kupci iz tujine in iz Banata. Največ sadja je izvozila letos tvrdka Srečko Krajnc na Pesnici in Kerenčič. Zelo mnogo se nalaga sadja za mošt, ki gre večinoma v Nemčijo.

Ormež. Vinogradi so se po zadnjem, izdatnem dežju dobro opomogli in sedanje toplo ter solnčno vreme je kakor nalašč za ugodno dozorevanje grozdja. Ako vzdrži sedanje ugodno vreme še nekaj časa, bomo imeli pridelek, ki

ne bo dosti zaostajal za lanskim. Četudi lanska gradacija najbrž ne bo dosežena. Priporočamo vinogradnikom, posebno še našim članom, da s trgatvijo čim dalje mogoče čakajo, kajti le z dobro kakovostjo naših vin si bomo ohranili sloves in pridobili kupcev. V tem stremljenju podpisano Kletarsko društvo mošta izpod 17% sladkorja letos spleh ne bo kupovalo. Istotako se ne bo kupovalo mošta od vinogradnikov, kateri ovenelega (parjenega) in sploh poškodovanega in nedozorelega grozdja ne bodo odbirali in posebe prešali. Le dober mošt in dober vino bo šlo v denar ter vsled tega pozivljamo vse vinogradnike in naše člane še posebej, da pozno berete in skrbno podbirate ter storite vse, da bo kakovost vašega pridelka kolikor mogoče najboljša. — Kletarsko društvo.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 1. oktobra so pripeljali špeharji 23 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12—14 Din, istotako špeh. Kmetje so pripeljali 16 voz sena po 70—100 Din, 6 otave po 90—100, 3 slame po 60—65, 33 voz krompirja po 1—1.50, 10 čebule po 2—3, 18 voz zelja po 1—4 Din. Pšenica je bila po 1.75, rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1—1.25, koruza 1.75, proso po 1.50, ajda 1.25, fižol 2.50—3 Din. Kokoš 15 do 25, piščanci 20—50, gos 35—45, puran 35—50, fazan 12—14, jerebica 16—18, raca 15—70. — Orehi 4—5, luščeni orehi 16—18, hren 6—8, karfižola 1—6, gobe 1—2, grozdje 2.50—5, jabolka 2—3, hruške 3—5, breskve 2—5. Mleko 2—3, smetana 10—12, maslo 20—24 Din.

Mariborski živinski sejem dne 27. IX. 1932.

Priguanih je bilo 11 konjev, 16 bikov, 115 volov, 271 krav in 15 telet, skupaj 428 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 2.50 do 3.50 Din, poldebili voli od 1.50 do 1.75 Din, plemenski voli od 1 do 1.50 Din, biki za klanje od 2 do 2.75 Din, klavne krave debele od 1.50 do 2.25 Din, plemenske krave od 1.25 do 1.50 Din, krave za klobasarje od 1 do 1.25 D, molzne krave od 1.25 do 1.50 Din, breje krave od 1.25 do 1.50 Din, mlada živina od 2.50 do 3.75 Din, teleta od 3 do 4 Din. Prodanih je bilo 311 komadov, od teh za izvoz v Italijo 11 komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 30. IX. 1932.

Pripeljanih je bilo 204 svinj, cene so bile: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 60 do 80 Din, 7—9 tednov stari 90—120 Din, 3—4 mesece stari 160—250 Din, 5—7 mesecev stari 300—330 Din, 8—10 mesecev stari 350 do 400 Din, 1 leto stari 500 do 680 Din, 1 kg žive teže 6—6.50 Din, 1 kg mrtve teže 9—10 Din. Prodanih je bilo 132 svinj.

Mesne cene v Mariboru.

Volovsko meso I. vrste 1 kg 8 do 10 Din, volovsko meso II. vrste 6 do 8 Din, meso od bikov, krav in telet 4 do 5 Din, telečje meso I. vrste 10 do 12 Din, telečje meso II. vrste 6 do 8 Din, svinjsko meso sveže 10 do 14 Din.

Škodljivost komarjev.

Razne vrste komarjev spadajo med najnevarnejše prenašalce bolezni. Zadrževalo bi, da omenimo malarijo in rumeno mrzlico, ki zahtevata še danes številne človeške žrtve in povzročata, da so širna ozemlja neobljudena. Tudi gospodarsko je problem komarjev na-

ravnost odločilnega pomena. Celo lažje vrste bolezni, kakor Dengueva mrzlica, ki jo prenaša neka vrsta komarjev, je mogla pred nekoliko leti ustaviti v Grčiji skoro ves promet, ker ni bilo na razpolago dovolj zdravega železniškega osobja. — Posebno velika je tudi škoda, ki jo povzroča neka vrsta komarjev med živino. Celo Nemčija, ki gotovo ni dežela nevarnih komarjev, utrpí vsako leto milijonsko škodo radi smrti in obolenja opikane živine, radi izgube mleka, stroškov za živinozdravnike itd. V drugih deželah je še hujše. Leta 1923 so utrpeli romunski živinorejci milijone škode zaradi izgube živine, vlada je morala podpreti s kopico milijonov oškodovane kmete. Isto leto je izgubila Bolgarska preko 15.000 glav živine, istotako velika je tudi škoda, ki jo mora prenašati ameriška živinoreja radi komarjev. — Škoda, ki jo povzroča malarija, se v številnih skoraj ne da izraziti. Na Bolgarskem so kraji, v katerih izumre vsaka družina zaradi malarije v enem samem pokolenju. Španska porabi vsako leto 9000 kg kinina samo za lečenje malarije. V eneli samem malarijskem okrožju Južne Srbije s 16.500 prebivalci potrebujejo stalno 30 zdravnikov, 18 pomočnic in 31 razdeljevalcev kinina, vse samo za malarijo. Sardinija izgubi zaradi malarije letno okrog 500.000 delovnih dni. Romunija porabi letno za nekaj milijonov lejev kinina in mora zdraviti povprečno 65.000 malaričnih bolnikov. Povprečno število malaričnih v predvojni Rusiji je bilo 3 milijone oseb, isto toliko bolnikov je v Ameriki, kjer umre letno 13.000 oseb radi te bolezni, in v Italiji nič manj. Več milijonov smrtnih žrtev zahteva malarija vsako leto v Indiji! — In proti tem strašnim dejstvom je človeštvo skoraj še vedno brez moči. Insektolog Howard je nekoč dejal, da ne živimo v dobi človeka, temveč v dobi žuželk, ki so močnejše od človeka in ta mož ima v nekem pogledu popolnoma prav,

Najbolj uspešna bramba, ki jo imamo zoper smrtonosne komarje, je v tem, da se zasujejo jarki in močvirja, v katerih imajo strupene živalice svoja legla. Tudi petrolej uničuje zarod. Vendar pa ostane tu še toliko dela, da se za sedaj res ne moremo ponašati, da je človek edini gospodar sveta.

DRUŠTVENE VESTI

SLOMŠEKOVA PROSLAVA V PTUJU.

V nedeljo, 9. oktobra, proslavi župnija sv. Petra in Pavla v Ptuj 70letnico smrti velikega našega buditelja in voditelja škofa Slomškega. Zjutraj pri ranem cerkvenem opravilu skupno sv. obhajilo, ki se bo darovalo v namen, naj dohri Bog našemu svetniškemu rojaku čim prej podeli čast oltarja. Ob pol desetih bo slavnostna pridiga, ki jo bo imel predsednik Prosvetne zveze dr. Jos. Hohnjec, nato slovesna sv. maša. Popoldne ob ireh bo v mestnem gledališču slavnostna akademija z bogatim in zanimivim programom.

Gornja Sv. Kungota. Dne 25. septembra je Gornja Sv. Kungota praznovala velepomembno 70letnico smrti velikega škofa Slomškega. Imeli smo dve sv. maši. Pri drugi sv. maši je bilo videti, kot da je Slomšek med nami. Veličastno lepo je razložil zbranim vernikom pred. g. Pavel Slapar, duhovnik ljubljanske škofije, življenje škofa Slomškega in njegov trud za rešitev neumrjotih duš. Od sedaj naprej menda ni človeka v župniji, ki mu ne bi bila znana oseba svetega škofa Slomškega, ki je vsestransko deloval in hotel svoje ovčice videti srečne tukaj in enkrat v večnosti. Pred. g. Slaparju, ki je prišel nadomestovat bolanega domačega župnika, bodi izrečen tisočeri Bog plačaj! Po sv. blagoslovu se je vršila akademija v čast škofu Slomšku v katoliškem prosvetnem domu pred mnogoštevilnim občinstvom, kjer je navdušeno in lepo govoril tukajšnji šolski upravitelj g. Spreitz o Slomšku, ki je bil mož posebne energije, mož mo-

S „Planinka“ čajem

se boste počutili boljše in spanje Vam bo trdnjše.

Zavitek Din 20.— v apotekah. 841

litve in posebne gorečnosti. Z izbranimi besedami je slikal vso milino njegovih nežnih pesmic ter še posebno predložil, koliko tisoč Slovencev je rešil s preložitvijo lavantskega sedeža od Sv. Andraža na Koroškem v Maribor, ki je od tistega časa postal kulturno središče spodnještajerskih Slovencev. Pred krasno ovenčano sliko Slomškega so otroci lepo peli in deklamirali ljubke Slomškove pesmice, a posebno ljubko in z zvončkom v roki je k sklepu dovršeno in lepo deklamirala mladenka Trezika Hollerjeva »Zvonček moje vesti«. Lepa slovesnost se je zaključila s prošnjo: »Svetniški Slomšek, prosi zdaj, da pridemo enkrat v sveti raj!«

Gornja Radgona. Tudi mi smo imeli dne 25. septembra proslavo Slomškovo. V cerkvi je g. dr. Terstenjak v temeljito premišljenem govoru orisal Slomška kot edino pravega vzgojitelja slovenskega naroda. Smernice, ki jih je podal on, še imajo, oziroma bi morale imeti še danes svojo veljavo. Popoldne se je zbrala naša navdušena mladina okrog Slomškega na odru. Hvalevredno so se izkazali mladi tamburaši. V kratkem času so dosegli lepe uspehe, kar nam jamči, da bodo še lepše napredovali pod modrim vodstvom svojega učitelja. G. kaplan nam je podal jasno sliko Slomškovega življenja in delovanja. Mali deklamatorji Slomškovih pesmic, med njimi skupina hrabrih dečkov z imenom Slomšek, so izzvali živahno odobravanje mnogobrojnega občinstva. Navdušeno je govorila zastopnica Dekliške zveze o Slomšku kot bojniku za slovensko narodnost. Njene tovarišice so se ga istotako navdušeno spominjale v lepih deklamacijah. Tako smo se spomnili svojega velikega dobrotnika z navdušenjem in hvaležnostjo. Zdelo se nam je tudi,

Princesa, ki je našla Mojzesa.

Nedavne najdbe v Jerihonskih kraljevih grobovih so pomagale ugotoviti, da je bila svetopisemska oseba, ki je našla Mojzesa, plavajočega v košarici iz lubja na Nilu, princesa Hatafu. Ta princesa je bila sestra vladarja Tutmozisa II., ki je vladal svojo deželo samo 13 let. Po njem je prevzela vladavino princesa Hatafu, ki najznačilnejši ženski vladarski lik na egiptovskem prestolu. Ona je bila tista ženska, ki je našla in dala potegniti Mojzesa na suho, oskrbela refo in ga pozneje vzgajala. Po njej je prišel Mojzes do svoje moči in ugleda, in po njeni smrti

Bridka zgodba skopuha.

(Dalje.)

Porinejo predenj Rama in Sito, ki se bližata čarovniku vsa trepetajoč od strahu. Obe roki jima položi na glavi in reče zaupljivo:

»Sta pod varstvom božanstva, ker ne skrbi za vaju noben človek. — Prav nič se vama ne bo zgodilo, ako bosta storila, kar vama bom naročil.«

Obrne se proti ljudem ter jih zagotavlja:

»Videli boste čudež!«

Rama je že navdušen za zadevo, čeravno še ne more popolnoma premagati bojazni. Da je mogoče nepreviden, da bi z njegovim početjem pater ne bil zadovoljen, nato tedaj ne misli.

Mož porine kače na stran, pograbi obe košari ter sabljo in nese celo ropotijo na sredino med gledalce.

Odpri obe korbi, ju iztrese, poriva meč skozi šibje, da bi dokazal občinstvu, da sta košari čisto prazni.

2

Ko ju posadi zopet na tla, se obrne do otrok:

»Rama in Sito! Tako mislim, se zoveta.«

Otroka pokimata.

»Mar se li bojita?«

Otroka zopet pokimata, a sta že manj plaha

»Bosta li storila, kaj vama rečem?«

»Da, zapovednik!«

»Zlezita vsak v eno košaro!«

Dvigne ju ter spusti v jerbasa. Takoj zapre pokrov nad glavama. Mala Sito ne upa odpreti oči, celo junaškemu Rami je nekoliko neprijetno.

»Vsako korbo še moramo povezati z vrvjo.«

To je bil glas kačjega zagovornika. Otroka čutita povezovanje na premetavanju košare.

»Krepki možje naj pristopijo in se prepričajte, da sta otroka resnično v jerbasih.«

Par mož dvigne košari in potrdi zagovornikovo trditev.

»Rama, ali si tukaj?«

»Da«, zapovednik.

Vsak se je lahko uveril, da sta res otroka zaprta v košarah.

Kačji zagovornik raztegne krog gledalcev